

Examination of Perfectionism in Children And Adolescent Students According to Various Variables

***Bilgesu ERGEN KOCABIYIK, Mamak Science and Art Center, ORCID ID: 0000-0001-7224-0634
Osman AKTAN, Duzce University, ORCID ID: 0000-0001-6583-3765***

Abstract

Perfectionism is one of the important characteristics of gifted individuals. The aim of this study is to examine the perfectionism levels of gifted students according to gender, talent area, school level, number of siblings and birth order. The study group of the study consists of 178 gifted children and adolescents who attend Science and Art Centers (BİLSEM) from different education levels. The data of the study were obtained with the Personal Information Form and the Child and Adolescent Perfectionism Scale. Parametric tests were conducted in the analysis of the data. According to the research findings, it was determined that there was no significant difference between the self-directed perfectionism scores of the students in favor of gifted female students, and there was no significant difference according to gender regarding the social-based perfectionism levels of the students. There was no significant difference between gifted students' self-directed perfectionism scores and socially based perfectionism scores according to talent area, school level, birth order and number of siblings. Seminars can be organized for students, families and teachers to develop the perfectionism characteristics of gifted students.

Keywords: gifted child, gifted adolescent, perfectionism, talent area

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 24, No 1, 2023
pp. 607-627
[DOI](#)
10.17679/inuefd.1158617

[Article Type](#)
Research Article

[Received](#)
06.08.2022

[Accepted](#)
28.04.2023

Suggested Citation

Ergen Kocabiyik, B. & Aktan, O. (2023). Examination of perfectionism in children and adolescent students according to various variables. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 24(1), 607-627. DOI: 10.17679/inuefd.1158617

This article was presented as a summary presentation at the 1st National Congress of Guidance and Psychological Counseling Services in the Education of Special Talented Students held in Istanbul on 27-29 October 2022.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Gifted students have high-level perceptions, unusual memories, diverse interests and curiosities, high-level verbal and linguistic abilities, flexible thought processes, and original ideas and solutions. In addition to these cognitive characteristics, they also differ in terms of emotional characteristics. One of these emotional differences is high expectations from oneself and others, namely perfectionism (Clark, 2015). Perfectionism is a personality trait and it affects the emergence of this personality trait in the individual with factors, such as family expectations, parenting styles, attachment style (İlter, 2020). Although there are factors affecting perfectionism in gifted people, it has been seen in many studies that gifted people are more perfectionist than people with normal development, that is, non-gifted people (Kahraman & Bulut Pedük, 2014). Therefore, perfectionism is considered a personality trait in the gifted individual.

Perfectionism is a multidimensional personality tendency that involves striving for perfection by setting excessively high or unrealistic standards and making overly critical judgments (Flett & Hewitt, 1991). When the literature is examined, it can be said that a limited number of studies have been conducted on the perfectionism characteristics of gifted students from different aspects. In the study examining the relationship between cognitive ability and perfectionism levels in gifted adolescents, it was determined that adolescents with high cognitive ability had high personal standard levels and low anxiety levels about mistakes (Lavrijsen et al., 2021).

Purpose

When the research studies are evaluated, it can be said that the studies on the perfectionism levels of gifted students studying at different education levels in the context of variables, such as gender, talent area, school level, number of siblings and birth order are limited. It is expected that the current paper will contribute to the literature in terms of addressing perfectionism in gifted students in the context of the variables discussed. In addition, it is considered to be an important study in terms of reflecting the perfectionism levels of gifted students in different education levels and talent areas, and providing guidance to students in this regard. The aim of this study is to examine the self-directed perfectionism and socially based perfectionism levels of gifted children and adolescents in the context of gender, talent area, school level, number of siblings and birth order variables.

Method

This research, which examines the self-directed perfectionism and social-based perfectionism levels of gifted children and adolescents, was carried out using a descriptive survey design, one of the quantitative research designs. The data source of the research consists of gifted students living in Ankara, and the study group consists of 178 gifted students studying at different education levels (primary school, secondary school and high school) studying at the Mamak Science and Art Center. The data of the study were collected using the personal information form including demographic information and the Child and Adolescent Perfectionism Scale (CAPS), which was developed by Flett et al. (2001), translated and adapted into Turkish by Uz Baş and Siyez (2010). The data of the research were analyzed using the SPSS, statistical package program. Before the analysis, it was checked whether the data were normally

distributed. Whether the data groups showed normal distribution or not was determined by Kolmogrow-Smirnov and Shapiro Wilk tests. Parametric test techniques were used in the analyzes because of the normal distribution of the data. Descriptive statistics, t-test and one-way analysis of variance were used in the analysis of the collected data.

Findings

As a result of the t-test of the sub-dimension scores of CAPS according to gender, it was determined that there was a significant difference between the self-directed perfectionism scores according to the gender of the gifted students, and this difference was in favor of the gifted female students. It was determined that gender did not make a significant difference in the dimension of socially based perfectionism. There was no significant difference between the self-directed perfectionism and social-based perfectionism scores of the gifted students according to their talent areas. There was no significant difference between self-directed perfectionism and socially based perfectionism scores of gifted students according to the school level of the students. According to the number of siblings and birth order of gifted students, there was no significant difference between self-directed perfectionism and socially based perfectionism scores of gifted students.

Discussion & Conclusion

According to the results of the research, it can be said that gifted female students see themselves as more perfectionist than male students. According to the results of the research, it was determined that the gender of the students did not have an effect on the levels of socially based perfectionism. Similarly, in some studies, it has been determined that gender is not an effective variable on the excellence levels of gifted students (Chan, 2009; Kaçmaz & Yıldız Demirtaş, 2020; Kanlı, 2013; Leana-Taşçılar et al., 2014; Mofield & Chakraborti-Ghosh, 2010; Stoeber & Stoeber, 2009; Tsui & Mazzocco, 2007). According to the results of the research study, it was found that the talent areas of the gifted students were not an effective variable on the students' self-directed perfectionism and social-based perfectionism levels. Accordingly, it can be said that students' skill areas are not effective on their perfection levels. According to the results of the research, it has been determined that the school level of the gifted students is not a variable that affects the students' self-directed perfectionism and social-based perfectionism levels. Similarly, in some studies (Asan, 2011; Bencik, 2006; Chan, 2007; Chan, 2009; Sand et al., 2021; Yaoar, 2008), it was determined that grade level did not affect students' perfectionism levels. According to the results of the study, it was found that the number of siblings was not an effective variable on the self-directed perfectionism and social-based perfectionism levels of gifted students.

As a result of many studies, it has been determined that the perfectionism levels of individuals do not change according to the number of siblings they have (Akkaya, Doğan & Tosik, 2021; Asan, 2011; Bozdemir, 2011; Fizel, 2008; Çelik, Ekşi & Gülsu, 2017; Köroğlu, 2008). According to the results of the research, it has been determined that birth order is not effective in the self-directed perfectionism and social-based perfectionism levels of gifted students. In research studies, it has been determined that first-born and single children need more success and effort to please adults compared to other children, and this triggers their perfectionism (Asan, 2011; Margot & Rinn, 2016; Parker, 1998; Sulloway, 2011; White et al., 1997).

Çocuk ve Ergen Özel Yetenekli Öğrencilerde Mükemmeliyetçiliğin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Bilgesu ERGEN KOCABIYIK, Mamak Bilim ve Sanat Merkezi, ORCID ID: 0000-0001-7224-0634
Osman AKTAN, Düzce Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0001-6583-3765

Öz

Mükemmeliyetçilik, özel yetenekli bireylerin önemli özelliklerinden biri kabul edilir. Bu çalışmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerini cinsiyet, yetenek alanı, okul düzeyi, kardeş sayısı ve doğum sırasına göre incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, farklı eğitim kademelerinden Bilim ve Sanat Merkezlerine (BİLSEM) devam eden 178 özel yetenekli çocuk ve ergen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu ile Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanları arasında cinsiyete göre özel yetenekli kız öğrencilerin lehine, öğrencilerin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerine ilişkin ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı belirlenmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanları ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları arasında ise yetenek alanı, okul düzeyi, doğum sırası ile kardeş sayısına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik özelliklerini geliştirmeye yönelik öğrenci, aileler ve öğretmenlere yönelik seminerler düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: özel yetenekli çocuk, özel yetenekli ergen, mükemmeliyetçilik, yetenek alanı

İnönü Üniversitesi
 Eğitim Fakültesi Dergisi
 Cilt 24, Sayı 1, 2023
 ss. 607-627
 DOI
 10.17679/inuefd.1158617

Makale Türü
 Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
 06.08.2022

Kabul Tarihi
 28.04.2023

Önerilen Atıf

Ergen Kocabiyik, B. & Aktan, O. (2023). Çocuk ve ergen özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 607-627. DOI: 10.17679/inuefd.1158617

Bu makale 27-29 Ekim 2022 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen I. Ulusal Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

Çocuk ve Ergen Özel Yetenekli Öğrencilerde Mükemmeliyetçiliğin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Özel yeteneklilik; bilişsel özellikler ve yetenek, üretkenlik, yaratıcı düşünme, sanat ve liderlik gibi yetenek alanlarında olağanüstü potansiyele veya başarıya sahip olmak olarak tanımlanmıştır (Marland, 1972). Renzulli (2011) özel yetenekliliği üç temel bileşenin birleşimi olarak ele almış ve kişinin (1) genel entelektüel veya özel akademik yetenek, (2) yaratıcılık ve (3) motivasyona sahipse özel yetenekli olarak tanımlanabileceğini söylemiştir. Columbus Group (1991), özel yetenekliliği sadece bilişsel özelliklere dayalı tanımlamanın kısıtlayıcı olduğunu belirterek içsel deneyimlere ve gelişimsel özelliklere vurgu yapan yeni bir tanım geliştirdi. Buna göre özel yeteneklilik; üst düzey bilişsel yetenek temelli eşlik eden yoğun motivasyon ile olağan çözümlerin dışında deneyim ve farkındalık gelişimi olarak ifade edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2018) ise özel yetenekli birey, akranlarına göre daha hızlı öğrenen, akademik beceriler, liderlik, sanat, yaratıcılık özellikleri bakımından akranlarından önde olan, farklı ilgi alanlarında bağımsız çalışmayı seven ve yüksek performansa sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere özel yetenekli bireyleri akranlarından ayıran özellikleri söz konusudur.

Özel yetenekli bireylerde çevresel uyarılara karşı artan bilinçli farkındalık, hızlı bilgi işleme kapasitesi, insanlığı ilgilendiren problemlerle daha çok iç içe olmalarına ve dolayısıyla sosyal ve duygusal kaygı ile strese neden olabilir (Hébert, 2021, Sarıcam & Sahin, 2015). Bununla birlikte daha güçlü benlik kavramı, sosyal yeterlik, bilişsel empati, aşırı uyarılmışlık hali gibi özellikleri ile dikkatleri çekmektedirler (Koşir vd., 2016; Pfeiffer, 2013). Özel yetenekli bireylerin üst düzey algılamaları, alışılmadık hafızaları, çeşitli ilgi alanları ve merakları, yüksek seviyede sözel ve dilsel yetenekleri, esnek düşünce süreçleri, orijinal fikir ve çözümleri vardır. Bu bilişsel özelliklerinin yanı sıra duygusal özellikler bakımından da farklılaşmaktadırlar. Bu duygusal farklılıklardan biri de kendinden ve diğerlerinden yüksek beklentiler yani mükemmeliyetçiliktir (Clark, 2015). Mükemmeliyetçilik bir kişilik özelliğidir ve ailesel beklentiler, ebeveynlik stilleri, bağlanma stili gibi etkenlerle bu kişilik özelliğinin bireyde ortaya çıkmasını etkilemektedir. (İlter, 2020). Özel yetenekli bireylerde mükemmeliyetçiliği etkileyen faktörler olmasına rağmen pek çok araştırmada görülmüştür ki özel yetenekli bireyler, normal gelişim gösteren yani özel yetenekli olmayan bireylere göre daha mükemmeliyetçidirler (Kahraman & Bulut Pedük, 2014). Bu nedenle mükemmeliyetçilik özel yetenekli bireyde bir kişilik özelliği olarak kabul edilir.

Mükemmeliyetçilik, aşırı yüksek veya gerçekçi olmayan standartlar belirleyerek ve aşırı eleştirel değerlendirmelerde bulunarak kusursuzluk için çabalama içereren çok boyutlu bir kişilik eğilimidir (Flett & Hewitt, 1991). Yıllar içinde mükemmeliyetçilik; nevrotik ve normal, olumlu çabalama ve uyumsuz değerlendirme kaygıları, olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik, uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik, aktif ve pasif mükemmeliyetçilik, işlevsel ve işlevsiz mükemmeliyetçilik, sağlıklı ve sağlıksız mükemmeliyetçilik, kişisel standartlar ve değerlendirici kaygılar veya vicdani ve öz-değerlendirici mükemmeliyetçilik şeklinde genellikle iki negatif ve pozitif yönlü iki boyut olarak sınıflandırılmıştır (Stoeber & Otto, 2006). Günümüzde ise mükemmeliyetçilik daha çok kapsamlı olarak ele alınmaktadır. Frost ve arkadaşları (1990), mükemmeliyetçiliğin kişisel standartlar, hatalarla ilgili endişe, ebeveyn eleştirisi, eylemler hakkında şüpheler, aile beklentileri ile düzen/organizasyon alt boyutlarından oluştuğunu ifade etmiştir. Stoeber ve Childs (2011) mükemmeliyetçiliği, mükemmeliyetçi çabalar ile mükemmeliyetçi kaygılar olarak ikiye ayırır. Mükemmeliyetçi çabalar vicdanlılık, psikolojik uyum, başa çıkma ve olumlu duygulanım, öznel iyi oluşla ilgili bulunmuştur. Mükemmeliyetçi kaygılar ise diğerlerinin kişinin performansını değerlendirmesi ve eylemlerinden şüphe duyması ile ilgilidir (Stoeber & Otto, 2006; Stoeber & Stoeber, 2009). Ayrıca Stoeber ve Childs (2011), mükemmeliyetçi insanları iki boyutlu değerlendirmenin yanında üç gruba da ayırırlar; sağlıklı mükemmeliyetçiler, sağlıksız mükemmeliyetçiler ve mükemmeliyetçi olmayanlar. Smith ve

arkadaşları (2016) ise, mükemmeliyetçiliği katı mükemmeliyetçilik, özeleştiril mükemmeliyetçilik ve narsist mükemmeliyetçilik olarak üç boyutta ele almaktadırlar. Flett ve Hewitt (1991), mükemmeliyetçiliğin olumsuz bir özellik olduğunu düşünmüş ve üç farklı mükemmeliyetçilik biçimi olduğunu ifade etmişlerdir. Bunlar kendine yönelik mükemmeliyetçilik, sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik ve başkasına yönelik mükemmeliyetçilik şeklinde olup, aşağıda açıklanmıştır.

Kendine yönelik Mükemmeliyetçilik: Gerçekçi olmayan yüksek beklentiler, gerçekçi olmayan eleştirel bakış açısı, hatalarla ilgilenme ve kusurlara odaklanma benlik tarafından üretilir ve yine benliğe dönüktür. Değeri ve uyumu mükemmel ulaşmak ve kusurlardan kaçmak olarak görülür. Bu beklenti neredeyse imkansızdır. Bu durum da onları başarısız hissetmeye ve yeterince iyi olmadıklarını düşünmeye iter. Mükemmellikten başka bir duruma tolerans gösteremeyen ve kendini suçlayan birey başarısızlıktan korkar. Bu korku nedeniyle kaçınma davranışı sergileyip ustalaşmak için gereken deneyimden kendilerini mahrum bırakabilirler (Flett & Hewitt, 1991; 2020).

Sosyal kaynaklı Mükemmeliyetçilik: Başkalarının kişiden mükemmelliği beklediği ve talep ettiği inancını yansıtır. Aile üyelerinden, arkadaşlarından, çevresindeki insanlardan ve genel olarak toplumdan mükemmellik için güçlü bir talep vardır veya kişi böyle bir talebin varlığını algılar. Reddedilme ve terk edilmekten kaçınma, ait olma ve sevilme ihtiyaçları tüm mükemmeliyetçilik boyutlarının altında yatan motivasyonlardan olsa da sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilikte daha baskın olarak görülmektedir. Mükemmeliyetçiliğin bu boyutunda başkaları amansız beklentiler, keskin yargılar ve stres kaynakları olarak algılanır (Hewitt & Flett, 1991; 2020).

Başkalarına Yönelik Mükemmeliyetçilik: Gerçekçi olmayan yüksek beklentiler, gerçekçi olmayan eleştirel bakış açısı, hatalarla ilgilenme ve kusurlara odaklanma başkalarına yöneliktir. Diğerlerinin mükemmel olmasını beklerler. Bu beklentileri karşılanmadığında eksiklikleri küçümseme ve sert bir şekilde eleştirme eğiliminde olurlar (Hewitt ve Flett, 1991; 2020). Mükemmeliyetçilik kavramı, özel yetenekli bireyleri sosyal ve duygusal boyutta etkilemesi nedeniyle son zamanlarda daha fazla ilgi duyulan bir konu olmaya başlamıştır (Grugan vd., 2021). Özel yetenekli bireyler, potansiyelleri gereği yüksek standartlar oluşturmakta ve bu standartlara ulaşmak için yoğun çaba ve motivasyon sergilemektedirler (Neumeister, 2017; Silverman, 1999). Bununla birlikte ailelerin çocukları hakkında oluşturdukları standartlar ve bu standartları karşılamaya yönelik beklentiler de, özel yetenekli bireylerde mükemmeliyetçiliğe neden olmaktadır (Burka & Yuen Speirs Neumeister, 2007; Williams, & Cross, 2009). Ailenin yüksek beklentileri ile yüksek standartların aynı zamanda özel yetenekli bireylerde erteleme, yüksek kaygı ve risk almama gibi davranışlara da neden olmaktadır (Adelson, 2007; Cross & Cross, 2015; Wilson & Adelson, 2021). Bununla birlikte destekleyici aile tutumlarının da olumlu mükemmeliyetçiliği geliştirdiği ifade edilmiştir (Basirion vd., 2014; Morris & Lomax, 2014). Aile beklentilerinin yanında yapılan araştırmalarda özel yetenekli bireylerin mükemmeliyetçilikleri üzerinde cinsiyet, yaş, sınıf seviyesi ve doğum sırası gibi faktörlerin de etkili olduğu belirlenmiştir (Chan, 2007, 2009, 2012; Flett & Hewitt, 2002; Tsui & Mazzocco, 2007; Siegle & Schuler, 2000).

Alanyazını incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik özelliklerinin ele alındığı bazı araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Özel yetenekli ergenlerde bilişsel yetenek ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada yüksek bilişsel yeteneğe sahip ergenlerin kişisel standart seviyelerinin yüksek, hatalar konusunda endişe seviyelerinin ise düşük olduğu belirlenmiştir (Lavrijsen vd., 2021). Özel yetenekli üniversite öğrencileri ile nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülen çalışmada erken yaşta akademik deneyimlerde çabalamadan başarma, başarısızlıkla ilgili deneyimin olmaması ve ebeveyn mükemmeliyetçiliği kendine odaklı mükemmeliyetçiliğin gelişime katkı sağlamaktadır. Sosyal kaynaklı mükemmeliyetçiliğin gelişimini ise ebeveyn mükemmeliyetçiliği ve otoriter ebeveynlik

tarzına maruz kalmanın neden olduğu katı beklentiler, başarıya bağlı öz değer algısı ve başkalarını hayal kırıklığına uğratma korkusu etkilemektedir (Speirs Neumeister, 2004a).

Özel yetenekli üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik boyutları ile (kendine yönelik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik) başarı motivasyonları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları yüksek olan özel yetenekli üniversite öğrencilerinin başarısızlıktan kaçınmaya çalıştıkları ve bu motivasyonla başarı hedeflerini ve davranışlarını belirledikleri görülmüştür. Kendine odaklı öğrencilerin ise başarı odaklı oldukları ve zorlukların üstesinden gelmek için motive oldukları belirlenmiştir (Speirs Neumeister, 2004b).

Özel yetenekli çocuklara yönelik bir proje faaliyetinin uygulandığı bir ortaokula devam eden 129 normal gelişim gösteren ve özel yetenekli öğrenci ile yürütülen çalışma öğrencilerin zeka düzeyleri ile mükemmeliyetçilik düzeylerini arasındaki ilişkiyi incelendiği çalışmada ise normal gelişim gösteren ve özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik puanları üzerinde zeka düzeylerinin etkili olmadığı belirlenmiştir (Kanlı, 2011). Leana-Taşçılar ve Kanlı (2014) tarafından yapılan çalışmada ise özel yetenekli ve normal ilköğretim öğrencileri ile yürüttükleri çalışmalarında mükemmeliyetçilik üzerinde zeka değişkeninin etkili olmadığı, kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek mükemmeliyetçilik düzeylerine sahip oldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte alanyazında bazı çalışmalarda da özel yetenekli öğrencilerin akranlarına göre daha mükemmeliyetçi davranış ve düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir (Neumeister, 2017; Rimm, 2007; Schuler, 2000; Speirs Neumeister vd., 2009).

Yukarıda verilen araştırmalar değerlendirildiğinde, farklı eğitim kademelerinde öğrenim gören özel yetenekli bireylerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin cinsiyet, yetenek alanı, okul düzeyi, kardeş sayısı ve doğum sırası gibi değişkenler bağlamında ele alındığı araştırmaların sınırlı olduğu söylenebilir. Mükemmeliyetçilik ve demografik faktörlerle ilgili araştırmalarda, yaş, cinsiyet ve ailenin sosyoekonomik düzeyi bakımından tutarlı olmayan sonuçlar elde edilmiştir (Sand vd., 2021). Mükemmeliyetçilik üzerinde ailesel beklentiler, ebeveynlik stilleri, bağlanma stili (İlter, 2020), sosyal modelleme başarı baskısı (Stoeber & Childs, 2011), ailenin sosyo-ekonomik durumu (Sand vd., 2021) gibi faktörler etkili olmaktadır.

Özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde cinsiyet ile birlikte yetenek alanı, okul düzeyi, kardeş sayısı ve doğum sırası gibi değişkenler de etkili olabilir. Araştırmanın bu değişkenler bağlamında okul çağındaki özel yetenekli bireylerde mükemmeliyetçiliği ele alması bakımından alanyazınına katkı sağlaması beklenmektedir. Bununla birlikte özel yetenekli bireylerin mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde cinsiyet ile birlikte yetenek alanı, okul düzeyi, kardeş sayısı ve doğum sırası gibi değişkenler de etkili olabilir. Yapılan araştırmalar aile ortamı ve ebeveyn etkileşimlerinin çocukların mükemmeliyetçilik eğilimlerinin gelişiminde önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Craddock, Church & Sands, 2009; Flett vd., 2002; Hibbard & Walton, 2014). Ailedeki kardeş sayısı ve çocuğun doğum sırası bu etkileşimin niteliği üzerinde etkili olabilmektedir. Aileler ilk çocuklarını daha yetenekli ve mükemmeliyetçi olarak algırlarlar (Leman, 2009). Diğer taraftan ailede çocuk sayısının artması, çocukların taleplerine karşılık verme ve ebeveyn etkileşimin kalitesinde azalmalar olması muhtemeldir (Black, Devereux & Salvanes, 2005). Bununla birlikte öğrencilerin cinsiyet, okul düzeyi, yetenek alanları da onların mükemmeliyetçilik eğilimlerini etkileyebilir. Ayrıca öğrencilerin özel yetenek alanları, kardeş sayısı ve doğum sıralarının mükemmeliyetçilik eğilimlerine etkisini ortaya koyması ve bu konudaki araştırmaların sınırlı olması da araştırmanın önemli motivasyon kaynaklarından biri olmuştur. Özel yetenekli bir öğrencinin ilk göze çarpan duygusal özelliklerinden biri mükemmeliyetçi olmalarıdır. Bu nedenle de ilgi çeken ve araştırılan bir konu olmuştur. Bu çalışmada ise özel yetenekli bireylerde mükemmeliyetçilik, kaynağı bakımından incelenecektir. Bununla birlikte doğum sırasına ve cinsiyete göre farklılıklara bakılacaktır. Ayrıca ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyince öğrencilere uygulanarak kesitsel bir

çalışma olacak ve öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerini ile mükemmeliyetçilik kaynaklarını farklı gelişim dönemlerinde boylamsal karşılaştırma imkanı sunacaktır. Bununla birlikte araştırmada elde edilen bulguların farklı eğitim kademelerinde ve yetenek alanlarında yer alan özel yetenekli bireylerin mükemmeliyetçilik düzeylerini yansıtması, bu konuda öğrencilere rehberlik sağlaması açısından önemli bir araştırma olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırmada elde edilecek bulguların özel yetenekli bireylerde mükemmeliyetçilik literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmada ele alınan özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçilik üzerinde etkili olan değişkenlerin belirlenmesi, aileleri ve öğretmenlerin özel yetenekli bireylerin gelişimlerini desteklemeleri ve onlara rehberlik yapmalarına katkı sağlayabilir. Belirtilen bilgiler ışığında bu araştırmanın amacı özel yetenekli çocuk ve ergenlerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerinin cinsiyet, yetenek alanı, okul düzeyi, kardeş sayısı ve doğum sırası değişkenleri bağlamında incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları arasında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları arasında yetenek alanları açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları arasında okul düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları arasında kardeş sayısı açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanları arasında doğum sırası açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Özel yetenekli çocuk ve ergenlerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelendiği bu araştırmada nicel araştırma desenlerinden betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Betimsel desenler belirli bir olgunun varlığını tanımlamaya ve özelliklerini betimlemeye yardım eden (Heppner, Wampold & Kivlighan, 2013), belirli konu, olay ve veya durumlara ilişkin araştırma grubunda yer alan kişilerin görüş, bilgi, beceri, yetenek, tutum ve bilgi düzeyleri gibi özellikleri belirlenir (Fraenkel ve Wallen, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın veri kaynağını Ankara'da yaşayan özel yetenekli öğrenciler, çalışma grubunu ise Mamak Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim alan farklı eğitim kademelerinde (ilkokul, ortaokul ve lise) öğrenim gören 178 özel yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, Mamak Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim alan farklı eğitim kademelerinden öğrenciler arasından tesadüfi seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Demografik özellikleri

Değişken		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	91	51
	Kız	87	49
Eğitim kademesi	İlkokul	49	28
	Ortaokul	90	50
	Lise	39	22
Kardeş sayıcsı	1 kardeş	18	10
	2 kardeş	107	60

	3 kardeş	45	25
	4 kardeş	8	5
Yetenek alanı	Genel Zihinsel	146	82
	Resim	16	9
	Müzik	7	4
	Genel Zihinsel ve Resim	7	4
	Genel Zihinsel ve Müzik	2	1
Doğum sırası	1.sıra	105	59
	2.sıra	58	33
	3.sıra	13	7
	4.sıra	2	1

Öğrencilerin %49'u kız (n=87) ve %51'i erkek (n=91) öğrenciden oluşmaktadır ve öğrencilerin %82'si genel zihinsel yetenek alanında, %18' ise resim ve müzik alanı ile birlikte genel zihinsel yetenek alanında tanılanmıştır. Örneklem grubundaki öğrencilerin %50'si ortaokula (n=90), %28'i ilkokula (n=49) ve %22'si (n=39) liseye devam etmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu iki kardeş (%60) ve birinci sırada (% 59) doğmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri demografik bilgilerin yer aldığı kişisel bilgiler formu ve Flett ve diğerleri tarafından geliştirilen (2001), Türkçeye çevrilmesi ve uyarlanması Uz Baş ve Siyez tarafından (2010) tarafından gerçekleştirilen Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇEMÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇEMÖ): Ölçek, 18 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir öz değerlendirme ölçeğidir. Toplam puan vermeyen ölçek, kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik olarak 2 alt boyuttan oluşur. 9-16 yaş aralığındaki çocuk ve ergenler için kullanılmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik değerleri kendine yönelik mükemmeliyetçilik boyutu için .85; sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik boyutu içinse .89 olarak hesaplanmıştır (Uz Baş & Siyez, 2010).

Kişisel Bilgi Formu (KBF): Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin demografik bilgileri, araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir. Formda öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, BİLSEM'de eğitim aldıkları yetenek alanı, kardeş sırası ve doğum sırası ile ilgili sorular bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri toplanmadan önce lise öğrencilerinin 18 yaş altında olmaları nedeniyle velilerinden izin alınması amacıyla veli onam formu hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri Mart-Nisan 2022 ayları arasında toplanmıştır. Veriler, SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz öncesi verilerin normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Veri gruplarının normal dağılım gösterip-göstermediği Kolmogrow-Simirnov ve Shapiro Wilk testleri ile belirlenir. Veri sayısı 29'dan az olduğunda Shapiro Wilks, fazla olduğunda ise Kolmogrow-Simirnov testinin kullanılması uygun görülmektedir (Kalaycı, 2016). Araştırmaya katılan deneklerin sayısının 30'un üzerinde olması nedeniyle veri gruplarının normal dağılım gösterip-göstermediği Kolmogrow-Simirnov testi ile test edilmiş ve ÇEMÖ sonuçlarının anlamlı olmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel istatistikler, t Testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin cinsiyetine göre ÇEMÖ kendine yönelik mükemmeliyetçilik (KYM) ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (SKM) alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile, yetenek alanları, okul düzeyi,

kardeş sayısı ve doğum sırasına göre öğrencilerin KYM ile SKM puan ortalamalarını karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Özel Yetenekli Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre ÇEMÖ Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin cinsiyetine göre ÇEMÖ kendine yönelik mükemmeliyetçilik (KYM) ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (SKM) alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Bağımsız gruplar için t testi ile test edilmiştir. Bağımsız gruplar için t testi analizinin varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığını incelemek için önce basıklık ve çarpıklık değerine bakılmış ile varyansların homojenliği Levene testi ile test edilmiştir. Tablo 1’de ÇEMÖ alt boyut puanlarına ait betimsel istatistikler verilmektedir.

Tablo 1

ÇEMÖ Alt Boyut Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

	N	\bar{X}	S	Çarpıklık	Basıklık
KYM	178	30,64	7,08	-,35	-,21
SKM	178	28,01	8,60	-,16	-,62

Mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyutlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerine baktığımızda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Yapılan Levene testi sonucunda kendine yönelik mükemmeliyetçilik puan dağılımının ($F=0,46$; $p>.05$) ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puan dağılımının ($F=2,33$; $p>.05$) varyanslarının homojen olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca dayalı olarak cinsiyete göre ÇEMÖ alt boyutlarına ait bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

ÇEMÖ’nin Alt Boyut Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{X}	S	Sd	t
KYM	Kız	87	31,99	6,97	176	2,53*
	Erkek	91	29,35	6,98		
SKM	Kız	87	28,59	9,38	176	0,88
	Erkek	91	27,45	7,81		

* $P<0,05$

ÇEMÖ’nin alt boyut puanlarının cinsiyete göre yapılan t testi sonucunda kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanları arasında özel yetenekli öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($t(176)=2,53$; $p<.05$). Bu fark özel yetenekli kız öğrencilerin lehinedir. Cinsiyetin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik boyutunda ise anlamlı bir fark oluşturmadığı belirlenmiştir ($t(171)=0,68$; $p>.05$).

Özel Yetenekli Öğrencilerin Yetenek Alanına Göre Mükemmeliyetçilik Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarına göre kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puan ortalamalarını karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarına göre ÇEMÖ alt boyut puanlarına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

ÇEMÖ'nin Alt Boyut Puanlarının Yetenek Alanına Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynakları	KT	Sd	KO	F	p
KYM	Gruplar Arası	82,90	4	20,73		
	Gruplar İçi	8786,49	173	50,79	,41	,80
	Toplam	8869,39	177			
SKM	Gruplar Arası	269,10	4	67,28		
	Gruplar İçi	12832,93	173	74,18	,91	,46
	Toplam	12862,95	172			

*P<0,05

Özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarına göre öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik (F4-173=0,41; P<0,05) ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (F4-173=0,46; P<0,05) puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre öğrencilerin yetenek alanlarının mükemmellik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Özel Yetenekli Öğrencilerin Okul Düzeyine Göre Mükemmeliyetçilik Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Özel yetenekli öğrencilerin okul düzeyine göre kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puan ortalamalarını karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin okul düzeyine göre ÇEMÖ alt boyut puanlarına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4

ÇEMÖ'nin Alt Boyut Puanlarının Okul Düzeyine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynakları	KT	Sd	KO	F	p
KYM	Gruplar Arası	74,37	2	37,18		
	Gruplar İçi	8795,02	175	50,26	,74	,48
	Toplam	8869,39	177			
SKM	Gruplar Arası	47,02	2	23,51		
	Gruplar İçi	13055,01	175	74,60	,32	,73
	Toplam	13102,03	177			

*P<0,05

Öğrencilerin öğrenim gördüğü okul düzeyine göre özel yetenekli öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik (F2-175=0,74; P<0,05) ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (F2-175=0,32; P<0,05) puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Özel Yetenekli Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Mükemmeliyetçilik Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Özel yetenekli öğrencilerin kardeş sayısına göre kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puan ortalamalarını karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin kardeş sayılarına göre ÇEMÖ alt boyut puanlarına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5*ÇEMÖ'nin Alt Boyut Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları*

	Varyans Kaynakları	KT	Sd	KO	F	p
KYM	Gruplar Arası	71,45	3	23,82		
	Gruplar İçi	8797,94	174	50,56	,47	,70
	Toplam	8869,39	177			
SKM	Gruplar Arası	77,47	3	25,82		
	Gruplar İçi	13024,56	174	74,85	,35	,79
	Toplam	13102,03	177			

*P<0,05

Öğrencilerin kardeş sayılarına göre özel yetenekli öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik (F3-174=0,47; P<0,05) ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (F3-174=0,35; P<0,05) puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Özel Yetenekli Öğrencilerin Doğum Sırası Göre Mükemmeliyetçilik Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Özel yetenekli öğrencilerin doğum sırasına göre kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puan ortalamalarını karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin kardeş sayılarına göre ÇEMÖ alt boyut puanlarına ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6*ÇEMÖ'nin Alt Boyut Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları*

	Varyans Kaynakları	KT	Sd	KO	F	P
KYM	Gruplar Arası	82,45	3	27,48		
	Gruplar İçi	8786,94	174	50,50	,54	,65
	Toplam	8869,39	177			
SKM	Gruplar Arası	148,63	3	49,54		
	Gruplar İçi	12953,40	174	74,45	,67	,57
	Toplam	13102,03	177			

*P<0,05

Tablo 7'de görüldüğü gibi kardeş sırasına göre özel yetenekli öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik (F3-174=0,54; P<0,05) ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (F3-174=0,7; P<0,05) puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla kendilerini daha mükemmeliyetçi gördükleri söylenebilir. Benzer şekilde yapıları bazı çalışmalarda da (Arslan Ağırsay, 2018; Asan, 2011; Baker, 1996; Bellamy, 1993; Chan, 2007; Chan, 2009; Curran & Hill, 2019; Kahraman & Pedük, 2014; Margot & Rinn, 2016; Parker & Mills, 1996; Sand vd., 2021; Siegle & Schuler, 2000; Stornae vd., 2019; Uz Baş, 2011); özel yetenekli kız öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatür sonuçları da araştırma sonucumuzu desteklemektedir. Bu durum toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanabilir. Toplum ve aileleri tarafından kız çocuklarının daha tertipli, düzenli olması ve toplumun beklentilerine uyum sağlaması beklenir. Küçük yaştan itibaren aileden bu yönde telkin almaları, kız çocuklarının daha mükemmeliyetçi olmalarına neden olabilir.

Leana-Taşçılar ve diğerlerinin (2014) özel yetenekli öğrencilerle yürüttükleri çalışmalarında ise öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanlarında cinsiyete göre farklılık olmadığı, sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanlarındaysa erkek özel yetenekli öğrencilerin puanlarının kızların puanında anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre özel yetenekli erkek öğrencilerin daha fazla sosyal beklentiyle karşılaştıkları söylenebilir. Genel literatürle uyum olmayan bu sonucu ataerkil toplumdaki erkekte beklenimin fazla olmasıyla ilgili olabileceği ifade edilmiştir. Asan tarafından yapılan araştırmada ise (2011), lise öğrencilerinde sosyal kaynaklı mükemmeliyetçiliğin kızlarda erkeklere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetlerinin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde bazı araştırmalarda özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde cinsiyetin etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir (Chan, 2009; Kanlı, 2013; Leana-Taşçılar vd., 2014; Mofield & Chakraborti-Ghosh, 2010; Stoeber & Stoeber, 2009; Tsui & Mazzocco, 2007; Kaçmaz & Yıldız Demirtaş, 2020). Bununla birlikte alanyazında yapılan bazı araştırmalarda ise erkeklerin kız öğrencilere nazaran mükemmeliyetçilik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Douilliez & Hénot, 2013; Flett vd., 2002; Flett vd., 2016; Lozano-Fernández vd., 2012; Melero vd., 2020; Vicent vd., 2017). Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde cinsiyete yönelik sonuçların tutarlı olmadığı görülmektedir. Bu durumun nedenleri olarak; araştırmanın yapıldığı grubun sosyal ve kültürel çevre özellikleri, cinsiyetlere dönük toplumsal roller, çocuğun içinde yetiştiği toplumun çocuk yetiştirme tarzı, toplum yapısı, ebeveyn tutum ve yaklaşımları gibi faktörlerin etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarının öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin yetenek alanlarının mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı söylenebilir. Literatüre bakıldığında yetenek alanına göre öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Özel yetenekli ile normal gelişim gösteren bireylerin mükemmeliyetçilik ve zeka düzeylerinin incelendiği bazı araştırmalar yapılmıştır. Leana-Taşçılar ve Kanlı (2014) tarafında gerçekleştirilen araştırmada öğrencilerin zeka puanları ile öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmağı tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile öğrencilerin zeka düzeylerinin mükemmeliyetçilik üzerinde etkili olmadığı söylenebilir (Schilder vd., 2021). Yine bazı araştırmalarda (Maksić & Iwasaki, 2009; Leana-Taşçılar & Kanlı, 2014; Parker, 1997), özel yetenekli olan ve özel yetenekli olmayan normal gelişim gösteren öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin benzer olduğu bulunmuştur. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin yetenek alanlarının farklı olsa da, mükemmeliyetçilik düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördükleri okul düzeyinin öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerini etkileyen bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde yapılan bazı araştırmalarda da (Asan, 2011; Bencik, 2006; Chan, 2007; Chan, 2009; Sand vd., 2021; Yaoar, 2008), sınıf düzeyinin öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir. Kline ve Short (1991) tarafından yapılan araştırmada lisede öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin daha alt kademelerde bulunan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde mükemmeliyetçilik puanları aldıkları belirlenmiştir. Ortaokul ve lise dönemlerinde öğrencilerin bilinç seviyelerinin gelişmesi ile birlikte aynı şekilde çevresel baskılar ile daha fazla karşılaştıkları bir dönem olması nedeniyle, mükemmeliyetçilik bakımından ilgi çekici dönemlerdir (Flett &

Hewitt, 2002). Bu nedenle farklı kademelerde öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin karşılaştırıldığı araştırmalarla konu derinlemesine irdelenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre kardeş sayının özel yetenekli öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerinde etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Yapılan bir çok araştırma sonucunda bireylerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin sahip olunan kardeş sayısına göre değişmediği belirlenmiştir (Akkaya, Doğan & Tosik, 2021; Asan, 2011; Bozdemir, 2011; Fizel, 2008; Çelik, Ekşi & Gülsu, 2017; Köroğlu, 2008). Bazı araştırmalarda ise kardeş sayısının artmasının mükemmeliyetçiliği olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Asan, 2011; Benk, 2006; Şahin, 2011). Kardeş sayısının fazla olması, kardeşler arası etkileşim ve rekabet ortamı oluşması, kardeşler içinde öne çıkma isteği gibi nedenlerin çocuklarda mükemmeliyetçiliğin gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Bununla birlikte bazı araştırmalarda ailede tek çocuk olanların mükemmeliyetçilik düzeyleri daha yüksek (Akkaya vd., 2021), bazı araştırmalarda ise tek çocuk olanların mükemmeliyetçilik düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir (Sarioğlu, 2010). Bu durum ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutum ve davranışları ile açıklanabilir. Tek çocuğa daha fazla vakit ayırıp, gelişim ve eğitimi ile daha fazla olan ebeveynler olduğu gibi, tek çocukta dolayı çocuğun ailede ilginin merkezi olması nedeniyle hiçbir çabaya gerek duymaksızın ebeveynlerine bağlı büyümesi, tek çocuk olması nedeniyle çocuğun hata ve olumsuz davranışlarının ebeveynler ile aile büyükleri tarafından hoş karşılanması gibi faktörlerin çocuklarda mükemmeliyetçilik gelişimini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerinde doğum sırasının etkili olmadığı belirlenmiştir. Yapılan araştırmalarda ilk doğan ve tek olan çocukların, diğer çocuklara kıyasla yetişkinleri memnun etmek için daha fazla başarı ve çabaya gereksinim duydukları, bu durumun onların mükemmeliyetçilik durumlarını tetiklediği belirlenmiştir (Asan, 2011; Margot & Rinn, 2016; Parker, 1998; Sulloway, 2011; White vd., 1997). Bununla birlikte ilk doğan çocukta ebeveynlik deneyimlerinin yetersiz olması ve ilk çocuk olması nedeniyle daha yüksek beklentiye sahip olmaları nedeniyle ilk çocuklarında daha fazla baskı hissettikleri ve onların mükemmellik için daha fazla çabaladıkları; bununla birlikte sonra çocuklarda ebeveynlerin daha hoşgörülü olması diğer kardeşlerin daha az baskı hissetmesine ve yüksek performans için mecbur hissetmemelerine yol açabilir.

Yapılan araştırmalarda ilk doğan özel yetenekli çocukların ailelerinin eleştiri ve beklenti seviyelerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (AlSaleh vd., 2021; Siegle & Schuler, 2000). Yine farklı araştırmalarda ilk doğan çocukların yüksek aile beklentileri nedeniyle olumsuz mükemmeliyetçilik düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Damian vd., 2013; Margot & Rinn, 2016; Miller vd., 2012). İlk doğan çocukta ebeveynlerin yeni olmaları ve daha yüksek beklentiye sahip olmaları nedeniyle ilk çocukların daha fazla baskı hissettikleri ve mükemmellik için daha fazla çabaladıkları; bununla birlikte sonra çocuklarda ebeveynlerin daha hoşgörülü olması diğer kardeşlerin daha az baskı hissetmesine ve yüksek performans için mecbur hissetmemelerine yol açabilir.

Mükemmeliyetçilik günümüzde çok boyutlu olarak ele alınan, doğru yaklaşımlar ile kişiye olumlu katkıları olan bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada mükemmeliyetçiliğin kaynağı önem taşımaktadır. Eğer mükemmeliyetçilik kişinin kendinden kaynaklanıyorsa kişide yüksek standartlar, düzen ve azim özellikleri ön plana çıkmakta ve bu özellikler olumlu mükemmeliyetçilik olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte mükemmeliyetçilik sosyal

olarak çevresinden kişiye yöneltiliyorsa yani sosyal kaynaklıysa bu durumda daha çok kaygı ve baskıya neden olabilmektedir. Bu nedenle özel yetenekli olarak tanılanan öğrenciler için kendine yönelik olumlu mükemmeliyetçilik özelliklerini geliştirmeleri desteklenebilir. Aynı şekilde özel yetenekli öğrencilerin aileleri ve öğretmenlerine yönelik olarak yüksek beklenti ve eleştiriler ile sosyal kaynaklı mükemmeliyetçiliğe neden olmamaları için, eğitim programları veya seminerler hazırlanabilir. Bu araştırma özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü bir BİLSEM’de gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği için, farklı BİLSEM’lerde eğitim alan özel yetenekli öğrencilerin daha geniş katılımı ile araştırma tekrarlanabilir.

Araştırma sonuçlarının aşağıdaki sınırlılıklar dikkate alınarak değerlendirilmesi önerilmektedir. Araştırma Ankara Mamak BİLSEM’den yararlanan özel yetenekli öğrenciler ile sınırlıdır. Diğer bir sınırlılık olarak araştırma nicel yöntem ve ölçme araçları ile sınırlıdır. Pandemi nedeniyle verilerin toplanmasında online formların kullanılması, bu nedenle katılımın düşük olması üçüncü bir sınırlılıktır. Son sınırlılık olarak ise, özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerini etkilemesi muhtemel değişkenlerden olan ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile anne ve baba eğitim düzeyine ilişkin değişkenlere araştırmada yer verilmemesidir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı ve Araştırma İzni

Araştırmaya başlamadan önce Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul onayı (Tarih: 24.02.2022, Karar no: 2022/59), etik kurul onayından sonra ise Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni (Tarih/Sayı: 17.03.2022/E-14588481-605.99-45946163) alınmıştır.

Kaynakça/References

- Adelson, J. L. (2007). A "perfect" case study: Perfectionism in academically talented fourth graders. *Gifted Child Today*, 30(4), 14-20.
- Akkaya, S., Doğan, A. ve Tosik, H. (2021). Investigation of the relationship between the perfectionism and self- efficacy of gifted children. *International Online Journal of Educational Sciences*, 13(4), 1-18.
- AlSaleh, A., Alabbasi, A. A., Ayoub, A. E., & Hafsyhan, A. (2021). The effects of birth order and family size on academic achievement, divergent thinking, and problem finding among gifted students. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(1), 67-73.
- Arslan Ağırsay, B. (2018). *Özel yetenekli tanısı almış ve almamış çocukların yalnızlık, empati ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Asan, H. (2011). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçi özellikleri ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Baker, J. A. (1996). Everyday stressors of academically gifted adolescents. *Journal of Secondary Gifted Education*, 7(2), 356-368.
- Basirion, Z., Abd Majid, R., & Jelas, Z. M. (2014). Big Five personality factors, perceived parenting styles, and perfectionism among academically gifted students. *Asian Social Science*, 10(4), 8-15. <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v10n4p8>
- Bellamy, J. (1993). *Perfectionism in adolescents: A comparison of private and public school students*. Unpublished master's thesis. University of Manitoba, Canada
- Bencik, S. (2006). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik ve benlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Benk, A. (2006). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik kişilik özelliğinin psikolojik belirtiler ile ilişkisi* (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Bozdemir, E. (2011). *Ergenlerin mükemmeliyetçilikleri ile mizah duyguları arasındaki ilişkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Burka, J. B.. & Yuen, L. M. (2007). *Procrastination: Why you do it. What to do about it now*. Hachette UK
- Chan, D. W. (2007). Positive and negative perfectionism among Chinese gifted students in Hong Kong: Their relationships to general self-efficacy and subjective well-being. *Journal for the Education of the Gifted*, 31, 77-102. <http://dx.doi.org/10.4219/jeg-2007-512>
- Chan, D. W. (2009). Dimensionality and typology of perfectionism: The use of the Frost Multidimensional Perfectionism Scale with Chinese gifted students in Hong Kong. *Gifted Child Quarterly*, 53, 174-187. Doi:10.1177/0016986209334963.
- Chan, D. W. (2012). Life satisfaction, happiness, and the growth mindset of healthy and unhealthy perfectionists among Hong Kong Chinese gifted students. *Roeper Review*, 34, 224-233. doi:10.1080/02783193.2012.715333
- Clark, B. (2015). *Üstün zekalı olarak büyümek: evde ve okulda çocukların potansiyellerini geliştirmek* (1. Basım). (Kaya, F ve Ogurlu, Ü, Çev.). Ankara: Nobel Yayınlar. (Orijinal çalışma basım tarihi 2013.)
- Cross, J. R., & Cross, T. L. (2015). Clinical and mental health issues in counseling the gifted individual. *Journal of Counseling & Development*, 93, 163-172. doi:10.1002/j.1556-6676.2015.00192.x

- Columbus Group (1991, July). Unpublished transcript of the meeting of the Columbus Group. Columbus, Ohio.
- Craddock, A. E., Church, W., & Sands, A. (2009). Family of origin characteristics as predictors of perfectionism. *Australian Journal of Psychology*, *61*(3), 136-144.
- Curran, T. & Hill, A.P. (2019). Perfectionism is increasing over time: a meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016. *Psychological Bulletin*, *145*(4), 410-429.
- Çelik, H., Ekşi, H. ve Gülsu, N. (2017). Orta çocukluk döneminde güvenli bağlanma ile mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, *7*(47), 53-68.
- Damian, L. E., Stoeber, J., Negru, O., & Baban, A. (2013). On the development of perfectionism in adolescence: Perceived parental expectations predict longitudinal increases in socially prescribed perfectionism. *Personality and Individual Differences*, *55*, 688-693. doi:10.1016/j.paid.2013.05.021
- Douilliez, C., & Hénot, E. (2013). Mesures du perfectionnisme chez l'adolescent: validation des versions francophones de deux questionnaires. *Behavioural Science / Revue canadienne des sciences du comportement*, *45*(1), 64–71. <https://doi.org/10.1037/a0022686>
- Fizel, L. (2008). *The relationship of birth order to perfectionism*. (Thesis). Pace University. (AAI3314711).
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, *60*, 456-470.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Boucher, D. J., Davidson, L. A., & Munro, Y. (2001). *The child and adolescent perfectionism scale: development, validation, and association with adjustment*. Unpublished Manuscript.
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L. (2002). *Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues*. In G. L. Flett & P. L. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, research, and treatment* (pp. 5-13). Washington, DC: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10458-001>
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L., Oliver, J. M., & Macdonald, S. (2002). Perfectionism in children and their parents: A developmental analysis. In G. L. Flett & P. L. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, research, and treatment* (pp. 89-132). Washington, DC: American Psychological Association. <http://doi.org/c9wc3b>
- Flett, G. L., Nepon, T., Hewitt, P. L. & Fitzgerald, K. (2016). Perfectionism, components of stress reactivity, and depressive symptoms. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, *38*(4), 645-654.
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L. (2020). Reflections on three decades of research on multidimensional perfectionism: an introduction to the special issue on further advances in the assessment of perfectionism. *Journal of Psychoeducational Assessment*, *38*(1), 3–14.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2009). *How to Design and Evaluate Research in Education* (7thEd.). New York: McGraw-Hill Companies.
- Frost, R.O., Marten, P., Lahart, C., ve Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, *14*, 449-468.
- Hébert, T. P. (2021). *Understanding the social and emotional lives of gifted students*. Routledge.
- Heppner, P.P., Wampold, B.E. ve Kivlighan, D.M. (2013). *Psikolojik danışmada araştırma yöntemleri*. Mentis Yayınları: Ankara.

- Hibbard, D. R., & Walton, G. E. (2014). Exploring the development of perfectionism: The influence of parenting style and gender. *Social Behavior and Personality: An international journal*, 42(2), 269-278.
- İlter, B. (2020). Özel yeteneklilerde mükemmeliyetçilik. M. Z. Leana-Taşçılar, (Ed.), *Özel yetenekli çocukların psikolojisi* (3. Baskı) (71-105). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaçmaz, N. & Yıldız Demirtaş, V. (2020). Özel yetenekli çocuklarda öz-düzenlemeli öğrenme, öz-yeterlik ve mükemmeliyetçilik. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (1), 389-404.
- Kahraman, S. ve Bulut Pedük, Ş. (2014). 6, 7 ve 8. Sınıf üstün yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin belirlenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 137-150.
- Kalaycı, Ş. (2016). *Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (7. baskı). Ankara: Asil.
- Kanlı, E. (2011). Üstün zekâlı ve normal ergenlerin mükemmeliyetçilik, depresyon ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 103-121.
- Kanlı, E. (2013). Üstün zekâlı ve normal ergenlerin mükemmeliyetçilik, depresyon ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33 (33), 103-121.
- Kline, B. E., & Short, E. B. (1991). Changes in emotional resilience: Gifted adolescent females. *Roeper Review*, 13(3), 118-121.
- Koroğlu, A. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özellikleri ile rekabetçi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Lavrijsen, J., Soenens, B., Vansteenkiste, M. & Verschuere, K. (2021). Is intelligence related to perfectionism? Multidimensional perfectionism and parental antecedents among adolescents across varying levels of cognitive ability. *Journal of Personality*, 89(4), 652-671.
- Leana-Taşçılar, M. Z. & Kanlı, E. (2014). Üstün zekâlı ve normal gelişim gösteren çocukların mükemmeliyetçilik ve öz-saygı düzeylerinin incelenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(2), 1-20.
- Leana-Taşçılar, M. Z., Özyaprak, M., Gücyeter, Ş., Kanlı, E. & Camcı-Erdoğan, S. (2014). Üstün zekâlı ve yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçiliğin değerlendirilmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 31-45.
- Leman, K. (2009). *Birth order book, the: Why you are the way you are*. Revell: Strand Publishing Series.
- Lozano-Fernández, L.M., García-Cueto, E., Martín-Vázquez, M., y Lozano-González, L. (2012). Desarrollo y validación del Inventario de Perfeccionismo Infantil (I.P.I.). *Psicothema*, 24(1), 149-155.
- Maksić, S., & Iwasaki, K. (2009). Perfectionism of academically gifted primary school students: The case of Japan. *Gifted and Talented International*, 24(2), 51-60. <https://doi.org/10.1080/15332276.2009.11673529>
- Margot, K.C. ve Rinn, A.N. (2016). Perfectionism in gifted adolescents: a replication and extension. *Journal of Advanced Academics*. 27(3), 190-209. <https://doi.org/10.1177/1932202X16656452>
- Marland, S., Jr. (1972). *Education of the gifted and talented. Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

- Miller, A. L., Lambert, A. D., & Speirs Neumeister, K. L. (2012). Parenting style, perfectionism, and creativity in high-ability and high-achieving young adults. *Journal for the Education of the Gifted*, 35(4), 344-365. doi:10.1177/0162353212459257.
- Melero, S., Morales, A., Espada, J. P., Fernández-Martínez, I., & Orgilés, M. (2020). How does perfectionism influence the development of psychological strengths and difficulties in children?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(11), 1-15. Doi:10.3390/ijerph17114081
- Mofield, E. L. & Chakraborti-Ghosh, S. (2010). Addressing Multidimensional Perfectionism in Gifted Adolescents with Affective Curriculum. *Journal for the Education of the Gifted*, 33(4), 479–513. doi:10.1177/016235321003300403.
- Morris, L. & Lomax, C. (2014). Assessment, development, and treatment of childhood perfectionism: A systematic review. *Child and Adolescent Mental Health*, 19(4), 225-234. <https://doi.org/10.1111/camh.12067>
- Neumeister, K. L. S. (2017). *Perfectionism in gifted students*. In *The Psychology of Perfectionism* (pp. 134-154). Routledge.
- Parker, W. D. (1998). Birth-order effects in the academically talented. *Gifted Child Quarterly*, 42, 29-38. doi:10.1177/001698629804200104
- Renzulli, J. S. (2011). Theories, actions, and change: An academic journey in search of finding and developing high potential in young people. *Gifted Child Quarterly*, 55(4), 305-308.
- Rimm, S. (2007). What's wrong with perfect? Clinical perspectives on perfectionism and underachievement. *Gifted Education International*, 23(3), 246-253. doi:10.1177/026142940702300305.
- Sand, L., Bøe, T., Sahfran, R., Stormark, K.M. ve Hysing, M. (2021). Perfectionism in adolescence: associations with gender, age, and socioeconomic status in a Norwegian sample. *Frontiers in Public Health*, 9, 1-9.
- Saricam, H., & Sahin, S. H. (2015). The relationship between the environmental awareness, environmental attitude, curiosity and exploration in highly gifted students: Structural equation modelling. *Educational Process: International Journal*, 4(1), 7-17. <http://dx.doi.org/10.12973/edupij.2015.412.1>
- Schilder, C. M., Sternheim, L. C., Aarts, E., van Elburg, A. A., & Danner, U. N. (2021). Relationships between educational achievement, intelligence, and perfectionism in adolescents with eating disorders. *International Journal of Eating Disorders*, 54(5), 794-801. <https://doi.org/10.1002/eat.23482>
- Schuler, P. A. (2000). Perfectionism and gifted adolescents. *Journal of secondary gifted education*, 11(4), 183-196. <https://doi.org/10.4219/jsge-2000-629>.
- Siegle, D., & Schuler, P. A. (2000). Perfectionism differences in gifted middle school students. *Roeper Review*, 23, 39-44. <https://doi.org/10.1080/02783190009554060>
- Silverman, L. K. (1999). Perfectionism. *Gifted education international*, 13(3), 216-225.
- Smith, M.M, Saklofske, D. H., Stoeber, J. ve Sherry, S.B. (2016). The big three perfectionism scale:a new measure of perfectionism. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 34(7), 670-687.
- Speirs Neumeister, K.L. (2004a). Factors influencing the development of perfectionism in gifted college students. *Gifted Child Quarterly*, 48(4), 259-274.
- Speirs Neumeister, K.L. (2004b). Understanding the relationship between perfectionism and achievement motivation in gifted college students. *Gifted Child Quarterly*, 48(3), 219-231.

- Speirs Neumeister, K. L., Williams, K. K., & Cross, T. L. (2009). Gifted high-school students' perspectives on the development of perfectionism. *Roeper Review*, 31(4), 198-206. <https://doi.org/10.1080/02783190903177564>
- Stoeber, J. & Childs, J. H. (2011). *Perfectionism*. In R. J. R. Levesque (Ed.), *Encyclopedia of Adolescence*, New York. (pp. 2053-2059).
- Stoeber, J. & Otto, K. (2006). Positive conceptions of perfectionism: approaches, evidence, challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10(4), 295-319.
- Stoeber, J. & Stoeber, F.S. (2009). Domains of perfectionism: prevalence and relationships with perfectionism, gender, age, and satisfaction with life. *Personality and Individual Differences*, 46(4), 530-535.
- Stornae, A. V., Rosenvinge, J. H., Sundgot-Borgen, J., Petterson, G., & Friburg, O. (2019). Profiles of perfectionism among adolescents attending specialized elite and ordinary lower secondary schools: A Norwegian cross-sectional comparative study. *Frontiers in Psychology*, 10, 20-39. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02039>
- Sulloway, F. J. (2011). Why siblings are like Darwin's finches: Birth order, sibling competition, and adaptive divergence within the family. In D. M. Buss & P. H. Hawley (Eds.), *The evolution of personality and individual differences* (pp. 86-119). New York, NY: Oxford University Press.
- Şahin, H., (2011). *Lise öğrencilerinde mükemmeliyetçilik ve saldırganlık ilişkisi* (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>
- Parker, W. D. (1997). An empirical typology of perfectionism in academically talented children. *American Educational Research Journal*, 34(3), 545-562.
- Parker, W. D., & Mills, C. J. (1996). The incidence of perfectionism in gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40(4), 194-199.
- Tsui, J. M., & Mazzocco, M. M. (2007). Mathematics and perfectionism: Effects of math anxiety and perfectionism on timed versus untimed math testing in mathematically gifted sixth graders. *Roeper Review*, 29, 132-139. <https://doi.org/10.1080/02783190709554397>
- Uz Baş, A. & Siyez, D. M. (2010). Adaptation of the child and adolescent perfectionism scale to Turkish: The validity and reliability study. *Elementary Education Online*, 9 (3), 898-909.
- Uz Baş, A. (2011). İlköğretim çağındaki çocuklarda mükemmeliyetçilik boyutları: Kaygı, yaşam doyumu ve akademik başarı ile ilişkileri. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 261-272.
- Vicent, M., Inglés, C. J., Sanmartín, R., González, C., & García-Fernández, J. M. (2017). Perfectionism and aggression: Identifying risk profiles in children. *Personality and Individual Differences*, 112, 106-112. Doi:10.1016/j.paid.2017.02.061
- White, J., Campbell, L., Stewart, A., Davies, M. & Pilkington, L. (1997). The relationship of psychological birth order to career interests. *Individual Psychology*, 53, 89-104.
- Wilson, H. E., & Adelson, J. L. (2021). *Perfectionism: Helping gifted children learn healthy strategies and create realistic expectations*. In *Success Startegies for Parenting Gifted Kids* (pp. 117-122). Routledge
- Yaoar, A. A. (2008). Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçi kişilik özelliği ile empati düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi: <http://tez2.yok.gov.tr>

İletişim/Correspondence

Bilgesu Ergen Kocabıyık
bilgesuergen@gmail.com
Mamak Bilim ve Sanat Merkezi, Ankara

Osman Aktan
osmanaktan@duzce.edu.tr
Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Düzce